

ΕΙΝΥΜΦΑΙ



ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

°Ο Σολωμός - Γύρισε πίσω!.. - °Ο δρχος - Γερσοντάνα και Μλαντένος - Πετριές σέ εἰδωλα - Από τὴν ἐκπαίδευσιν Ζακύνθου - Στὸ δεσμώτη τοῦ Βατικανοῦ - °Οφίς και κρῖνο - Μυστήριον (ἀπόσπασμα) - Ἀψάροι - Νύμφαι - Νεραίδες - κ.τ.λ.

ΦΙΛΟΛΟ-
ΓΙΚΟΝ °
ΠΕΡΙΟΔΙ-
ΚΟΝ ° ° °

ἘΚΔΙΔΟ-
ΜΕΝΟΝ °
ἘΝ ° ° ° °
ΖΑΚΥΝ-

...ουισε
...ἀ ἰποί-
...οῖτινες πρό

ΑΙ ΝΥΜΦΑΙ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΩΝ ΝΕΩΝ

Τῆ συνεργασίᾳ

ΤΩΝ ΕΝΤΑΥΘΑ ΛΟΓΙΩΝ

Διευθυντῆς ΔΗΜ. Σ. ΚΟΡΙΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ἔτος Α'. | Ζεύκτης ΜΑΪΟΣ 1920 | Ἄρ. 7.



Ὀλίγοι μόνον μῆνες μᾶς χωρίζουν ἀπὸ τοῦ εορτασμοῦ τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς ἐθνικῆς μας παλιγενεσίας. Καὶ ἡ 25 Μαρτίου 1921 θὰ συναντήσῃ τὴν εορτάζουσαν Ἑλλάδα εἰς τὰ ὕψη, τοῦ μεγαλείου τῆς, μὲ τὰς πτυχὰς τῆς κυανολευκῶν αἵτινες ἐκυμάτισαν ὑπὸ τῆς ἀγίας Λαύρας τὸν γλαυκὸν οὐρανὸν ἀναριπιζομένας, κατὰ τὴν ἑκατοστήν ἑπετηρίδα, ὑπὸ τῆς ἐλευθέρου τῆς Ροδόπης πνοῆς, ἀντικατοπτριζομένης εἰς τοῦ Ἑλλησπόντιον τὰ νάματα καὶ ἐπισκιαζούσης τὰς νήσους καὶ τὰ παράλια τῆς Ἑλληνίδος θαλάσσης.

Τὰ τέκνα τῆς ἐλευθέρου πατρίδος ἐνηγγελισμένα ὑπὸ τὴν δροσερὰν σκιὰν τοῦ εὐσκιοφύλου δένδρου τῆς ἐλευθέρου τῆς τὸ ὅποιον ἐφύτευσαν οἱ πρόγονοὶ τῶν ἀλλὰ ἐπότισε καὶ ἐκαλιέργησε τόσον ἡ σύγχρονος γεννεὰ, θὰ ἀποτίσῃ φόρον εὐγνωμοσύνης πρὸς ἐκείνους οἵτινες πρὸ

αἰῶνος ἀνέλαβον τὸ τεράστιον ἔργον τῆς ἀπελευθερώσεως.

Χωρὶς ὅμως νὰ παραβλέψῃ κανεὶς τὶ ὀφείλεται πρὸς ἐκείνους, καθῆκον τοῦ παρελληνίου ὀλοκλήρου εἶναι νὰ στραφῇ καὶ νὰ χαιρετίσῃ τὸν ὑμνωδὸν τῆς ἐλευθερίας, τὸν σκηπτοῦχον τῆς Ἑλληνικῆς ἐνδοξίας ψάλτην τὸν ἐμπνευσμένον προφήτην τῶν κατορθωμάτων τῆς σήμερον. Εἰς τὰς Ἀθήνας ρίπτουσι τὴν πρωτοβουλίαν ἀλλ' εἰς ἡμᾶς οἴτινες σεμνυνόμεθα ὅτι ὑπήρξαμεν τέκνα τῆς αὐτῆς μὲ αὐτὸνἰδιαίτερας πατρίδος, εἰς ἡμᾶς οἴτινες καὶ ἄλλοτε ἀπετίσαμεν φόρον εὐλαβείας καὶ τιμῆς πρὸς τὸν μέγαν συμπολίτην, ὀφείλεται νὰ ἀπαυτήσωμεν καὶ νὰ συντείνωμεν εἰς τὴν ἐνσάρκωσιν, ἐκείνου τὸ ὁποῖον, ἐξ Ἀθηναίων προτείνουν. Ἡ Ζάκυνθος δὲν ὀφείλει μόνον νὰ προταστατήσῃ διὰ τῶν ἐπισημοτέρων τῆς προσπαθειῶν, πρὸς καθιέρωσιν ἡμέρας ἀποκλειστικοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ ἐθνοψάλτου τέκνου τῆς, ἀλλὰ νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν ἐκπαγλοτέραν τῆς μορφῆν τὰς πολυτιμότερας τῆς ἀμφιέσεις. Ἄς μὴ ὀλιγορώσωμεν εἰς ἐνεργείας. Ἡ ΔΑΪΚΗ ΣΧΟΛΗ, τῆς ὁποίας ἡ δραστηριὰ ἐπιτροπὴ διωργάνωσε τόσον ἐπιτυχῶς τὰ ἐσπερινὰ τῶν ἀπόρων μαθητάματα ἄς ἀναλάβῃ καὶ ἐδῶ τὴν πρωτοβουλίαν, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν ἀρμοδίων καὶ ἄς ζητήσῃ πᾶσαν πνευματικὴν καὶ ὑλικὴν συνδρομὴν τῶν συμπολιτῶν μᾶς πρὸς θρησκευτικόν, φιλολογικὸν καὶ πολιτικὸν ἑορτασμὸν τῆς ἡμέρας τοῦ ὑψιπειτοῦς ψάλτου τῆς φωτεινῆς τῆς Ἑλευθερίας θεᾶς.

Ἡ Δεῦθυναίς

Παρακαλοῦνται οἱ καθυστεροῦντες τὰς συνδρομὰς των κ. κ. Συνδρομηταὶ ὅπως μᾶς ἐξοφλήσωσιν, προτιθέμενοι μετὰ λύπης μας ὅπως παύσωμεν τὴν εἰς αὐτοὺς ἀποστολὴν τοῦ φύλλου μας ἐὰν δὲν συμμορφωθῶσι.

Ἡ Δεῦθυναίς

ΓΥΡΙΣΕ ΠΙΣΩ!...

Χωρὶς ἐσένα ἔρημη, τῆ γῆ βλέπω ἔμπροστά μου,
Τὰ δένδρα φαίνονται γυμνά κι' ἡ Πλάσι σκοτεινὴ
Ἄν παγωμένα ἀργοκτυπᾷ κι' ἀναίσθητ' ἡ καρδιά μου,
Τίποτε περὰ δὲν τὴν ξυπνᾷ καὶ δὲν τὴν συγκινεῖ!

Χωρὶς ἐσένα, εἶνε πικρὴ κάθε χαρὰ τοῦ κόσμου,
Καὶ τᾶστ' ἀκόμη φαίνονται σ' ἐμένανε, σβυστά,
Ὅπου γυρίσω καὶ στραφῶ, ἀβύσσους βλέπω ἔμπρός μου,
Καὶ μαραμμένα τάνθη μου, τὰ τόσ' λατρευτά!...

Ἀπογοήτευσίς σκληρὰ σ' ἐμένα βασιλεύει,
Φ' τὴ στιγμῇ ποῦ ἔφυγες ἀπὸ σιμά μου ἐσὺ,
Παντοῦ ἡ ψυχὴ μου σὲ ζητεῖ, κι' ὄλοῦθε σὲ γρουεῖ,
Κι' ὅτι ὅσον κόσμον ἀγάπησε, τώρα φοριχτὰ μισεῖ!...

Ἐλα μαζὶ μου, ἂν μὲ πονεῖς κι' ἂν θές κ' ἐγὼ νὰ ζήσω,
Χωρὶς ἐσένα δὲν ἔμπορῶ νὰ μείνω οὔτε στιγμῇ,
Ὅλα γλυκερὰ παρθένα μου, γύρισε πάλι πίσω,
Νὰ ἰδῆς πόσο ἡ ἀγάπη μου εἶνε γιὰ σὲ θερμὴ!...

Ὅπου κι' ἂν πᾶς κι' ὅποια ψυχὴ λατρεύσης κι' ἀγαπήσης,
δύνατο τὸν ἔρωτα νὰ βοῆς ποῦ κλειῶ γιὰ σὲ
Ἐχω στὰ στήθ' ἡφαιστειο ποῦ ἀδύνατο νὰ σβύσης
Μὲ τὸ φοικτὸ σου χωρισμό, ὦ ἀγγελε χροσέ!

Μ' ἄφησες μόνον κ' ἔφυγες χωρὶς νὰ μὲ πονέσης,
Ἐνῶ ἐγνώριζες πὼς ζῶ γιὰ σὲ μόνον στὴ γῆ!...
Ποτὲ μου δὲν ἐπίστευα, ποτὲ πὼς θὰ μπορέσης,
Νὰ φύγῃς ἀφοῦ μ' ἀνοιξες ἀγίαρευτὴ πληγὴ!...

(Πάτρας)

Παν. Βούρ.

Η ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Στόν φίλιτο ποιητή Α. Χαλούτσι

Μονάχη ή δυστυχιμένη Κορηλία, καθισμένη και στηρίζουσα στα δύο χέρια τὸ ξανθὸ τῆς κεφάλι, ἐσυλλογίζετο τὴν συμφορὰ τῆς. Ὅ,τι και ἂν ἐσκέπτετο δὲν εὑρισκε πῶς θὰ ἴμποροῦσε νὰ ἐφαρμοσθῆ, δὲν εὑρισκε κανένα δρόμο νὰ τὴν δὴγηθῆ στὴ σωτηρία, κανέναν ὄρμον ποῦ νὰ μπορέσῃ νὰ ἀποφύγῃ τὴν καταστροφή ποῦ τὴν ἀπειλοῦσε. Τὸ πρῶτό τῆς ἀμάρτημα, ἦ-αν πὼς ἡ ἀγάπη τῆς κῦτιζε σὲ πειρὸ ψηλὸ κοινωνικὸ ἐπίπεδο, τὸ δεύτερο πῶς ἀπὸ ἀγνή, τὴν ἔκανε ἐνοχὴ και τὸ τρίτο . . . ἐκείνο ποῦ τῆς ἐπρότειναν νὰ κάμῃ. Ἐπάνω στὸ μικρὸ τραπεζάκι ποῦ εἶχε μπροστά τῆς ἦταν ἓνα γράμμα. Τὸ πήρε στ' ἀδυνατησμένα χέρια τῆς και τὰ μάτια τῆς μεσ' ἀφ' τὰ δάκρυά των ξεχώρισαν τὸν χαρακτήρα του.

— Ἐκεῖνος, ἐπιθύρισε, ποῦ ἀφ' οὔ μοῦ πῆρε ὅ,τι πειρὸ πολῦτιμο εἶχα στὸν κόσμον, δύο μῆνες τώρα κάνει τὸν ξένον σ' ἐμέ! Δὲν τοῦ ζήτησα λύπη γιὰ μέ! Τοῦ ἔστειλα τὸ παιδί του και αὐτὸς τῶδιωζε με τὴν ἀπάντησι, πῶς θὰ ἔλθῃ ἐδῶ! Μὰ ἀκόμη δὲν τὸν εἶδα.

Ἐδίπλωσε σὰν με κάποιον ἀόριστον τρόμον τὸν φάκελο και διάβασε :

«Κυρία, ὁ πατήρ μου οὐδέποτε θὰ ἐδέχετο νὰ λάβω σύζυγον γυναίκαν ἀτιμασθεῖσαν. Ἐὰν τοῦ ὁμολόγουν ὅτι αὐτουργὸς εἶμαι ἐγὼ, ἡ ὀργή του δι' ἐμέ θὰ ἦτο θανατηφόρος οὐδόπως δὲ εἰς σὰς ὠφέλιμος. Ὁ καρπὸς τοῦ ἔρωτός μας ὀφείλει νὰ ἐξαφανισθῆ. Φονεύσατε τὸ βρέφος μέχρι τῆς ἑσπέρας και αὔριον σὰς ὑπόσχομαι νὰ ζητήσω τὴν χειρά σας, ἔστω και παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ κόμητος. Ἐὰν ἄλλως σκεφθῆτε, χαίρετε — Παῦλος».

Δὲν εἶχε ἀκόμη φθάσει στὴν υπογραφή ποῦ ἓνα παιδιάστιχο κλάμμα σκορπίσθηκε στὴ νεκρικὴ σιγή τοῦ θαλάμου! Πέταξε με περιφρόνησι τὸ γράμμα ποῦ τῆς ἐπρότεινε μιὰ τόσο ἀτιμη συνθήκη και πῆρε στὴν ἀγκαλιά τῆς τὸ μωρὸ ποῦ με τὸ ἀδύνατο κλαυμῆρισμά του ἐρχόταν νὰ διαμαρτυρηθῆ, σὰν νὰ νοιωθε τὸ ἀπαίσιο σχέδιο ποῦ ἐτοίμαζε γι' αὐτὸ ὁ πατέρας του. Τὰ

δάκρυα τῆς ἐνοχῆς μάνας, ἐνωμένα με τῆς μικρῆς τῆς κόρης, κυλοῦσαν στὰ γόνατά τῆς, σὰν νὰ κλαιγε ἐκείνη τὸ παιδί και ἡ κόρη τὴν μητέρα.

Τῶς φίζε δυνατὰ στὴν ἀγκαλιά τῆς, σὰν νὰ ἐφοβῆτο μὴ τῆς τὸ ἀρπάξῃ κανεὶς και ἐφώναζε σὰν νὰ εἶχε ἐμπρὸς τῆς ἐκείνον. «Τὸ παιδί μου! Μονάχα γι' αὐτὸ θὰ ζήσω!»

Σκέφθη, πρὸς στιγμὴν, νὰ τρέξῃ στὸν πατέρα τοῦ ἐραστή τῆς μὰ ἡ σκέψη πῶς ὁ γέρω κόμης, ποῦ γινώριζε τὸν χαρακτήρα του, θὰ σκότωε τὸν Παῦλον τὴν ἔκαμε νὰ ἀνατριχιάσῃ! Δὲν ἤθελε νὰ ἐκδικηθῆ. Πειρὸ προτιμοῦσε νὰ μείνῃ αὐτὴν δυστυχιμένη παρὰ νὰ γίνῃ τοῦ φονῆά τῆς τιμωρός! Ἀκόμη τὸν ἀγαποῦσε! Με τὸ αἷμα τοῦ παιδιοῦ του τῆς ἔγραφε νὰ ποτίσῃ τὸ δένδρο τῆς χαρᾶς τῆς και στὸν τάφο τῆς ἀθῶας μικρῆς νὰ χτίσῃ τὸ μέγαρό τῆς ἡ καινούργια κόμησα! Ὅχι--ἀπεφάσισε--ζήσε Σὺ εὐτυχισμένος μοναχὸς και ἡσυχος! Ἐγὼ μόνο σκοπὸ θάχω νὰ ἐργάζομαι γιὰ τὸ παιδί σου και ὅταν μοῦ μένουν ὄρες, νὰ παρακαλῶ με δακρυα τὸ θεὸ νὰ συχωρέσῃ τὸ ἔγκλημα ποῦ ἔκανες και ἐκείνο ποῦ ἐσκέφθηκες νὰ κάμῃς!

Εἰκοσιπέντε χρόνια και πλέον εἶχα περάσει. Ὁ Παῦλος κληρονόμος τοῦ πατέρα του με μορφῶ εἰς και τίτλους, δὲν ἄργησε νὰ καταλάβῃ θέσεις στὴν πολιτεία. Πολλὲς φορές μετάνοιωσε και ἔκλαψε γιὰ τὸ ἀμάρτημά του, ἄλλες τόσες μάταια ζήτησε νὰ βοῆ τὴν θυγατέρα του κι' ἀφ' οὔ πειρὰ ἀπελπίσθηκε, ἔκαμε τὴ διαθήκη του σὲ κάποιον φίλον του συρβολαιογράφο, ποῦ ἔγραψε ὅλην του σχεδὸν τὴν ἱστορία και διώριζε κληρονόμο τὴν κόρη του ἡ τοὺς ἀπογόνους τῆς ὅποτε ἤθελαν βρεθῆ. Ἦταν ὁ τελευταῖος χρόνος ποῦ ὑπηρετοῦσε πρόεδρος στὸ δικαστήριον, σὲ κάποια πόλι κοντὰ στὴν πατρίδα του και ἐσκέπτετο σύντομα νὰ παραιτηθῆ γιατί ἄρχιζε και τὸ ἐπάγγελμά του νὰ βαρύνεται.

Ἡ δίκη ἀρχίζει! Οἱ δικασταὶ με τὲς κόκκινες χλαμίδες των και τὲς αὐστηρὲς μορφὲς των εἶχαν στὴ μέση τὸν Παῦλο, πρόεδρο και σὲ λίγα λεπτά θ' ἀρχιζε ἡ διαδικασία. Βαρειᾶ και ἐπιβλητικῇ ἡ φωνὴ τοῦ προέδρου διέταξε νὰ εἰσελθῇ ἡ κατηγορουμένη.

— Ονομάζεσαι Ίωάννα Νόθος και κατηγορείται, τῆς εἶπεν ὁ Παῦλος χωρὶς νὰ τὴν ἀπενήσῃ, ὅτι ἐφόνευσε τὸν ταγματάρχην Γ. ἰσχυριζομένη ὅτι σοῦ ἐπετέθη μὲ κακοήθεις σκοπούς. Ὁργὴ και ἀδύνατη, ἀλλὰ ὠραία, μὲ τὰ ξανθὰ τῆς μαλλιά ἀκανόνιστα δεμένα, ἄκουσε τὴν κατηγορία τῆς χωρὶς νὰ κινήθῃ. Οἱ μάρτυρες περνοῦσαν ὄλοι σχεδὸν ἐπιδαρυντικαὶ καὶ στὸ Θεὸ μὴ νάχα εἶχε στηρίζει κάθε ἐλπίδα πὼς θὰ φαινόταν δίκαιος σ' αὐτήν.

Σ' ὄλες τὲς ἐρωτήσεις ἀπαντοῦσε μηχανικὰ και ὅταν σιωποῦσε ἐκλαιγε, σκούπιζε τὰ μάτια τῆς μ' ἓνα μανόυλι ποῦ εἶχε στὸ ἓνα τῆς χέρι ἐνῶ στὸ ἄλλο κρατοῦσε κάποιο χαρτί.

Σηκώθηκε νὰ ἀπολογηθῇ. Ἐστρεφε ἤρεμα τὰ μάτια τῆς κυττάζοντας αὐτοῦ ποῦ ἐμελλε νὰ τὴν δικάσουν, ξεδίπλωσε ἄελα τὸ μικρὸ χαρτί ποῦ κρατοῦσε και ἄρχισε :

— Δὲν εἶμαι νόθος ὅπως μὲ γνωρίζουν ! Ἡ μητέρα μου ἔχει ἀποθάνει πρὸ τεσσάρων ἐτῶν, χωρὶς ὅμως νὰ θελήσῃ γὰ μοῦ πῆ τὸ ἐπίθετο τοῦ πατέρα μου. Μονάχα ξέρω τὸ ὄνομά του ! Ὁ Ταγματάρχης Γ. ἦλθε, προσποιούμενος τὸν ἐραστήν, νὰ μὲ ἀτιμάσῃ. Τοῦ ἀρνήθηκα, ἐδοκίμασε τὴ βία και τὸν ἐσκότωσα ! Αὐτὸ τὸ κληροδότημα, αὐτὴ τὴ συμβουλή μοῦ εἶχεν ἀφῆσει γιὰ μόνη περιουσία ἢ μητέρα μου !

Μοῦ ἔλεγε πὼς κάθε κόρη πρέπει νὰ μὴ παραδίνεται σὲ κανέναν ὅσο και ἂν τῆς λέγει πὼς τὴν ἀγαπᾷ, γιὰ νὰ μὴ πάθῃ ὅτι αὐτὴ ὑπέφερε. Δὲν εἶμαι νόθος ! Εἶμαι κόρη εὐπατρίδου τοῦ ὁποῖου δυστυχῶς τὸ ὄνομα δὲν γνωρίζω ! Ἄλλ' ἐὰν ἡ μητέρα μου δὲν μοῦ ἐχάρισε τὸ ὄνομά του, γιὰτι δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἐκθέσῃ ποτέ, μοῦ γνώρισε ὅμως τὴν ἱστορία τοῦ ἐρωτᾶ τῆς, μ' αὐτὸν ὁ ὁποῖος ἀφ' οὗ τὴν ἐπλάγανε και τὴν ἀτίμασε ἐρχεται μὲ αὐτὸ τὸ γράμμα και ἰδοῦ τί τῆς προτείνει !

Ἐπρόφερε τὰ τελευταία λόγια μὲ ἀκράτητη ἀγανάκτηση ἀλλὰ και μὲ κάποια ἐκφραση διδαχῆς και ἐπρότεινε στὸν πρόεδρο τὸ γράμμα ποῦ κρατοῦσε !

— Παιδί μου ! Χρυσό μου παιδί ! Συχώρεσέ με . . . Εἶμαι ὁ πατέρας σου, ἐφώνασε ὁ Παῦλος και ἔπαυσε λιποθυμισμένος στὰ χέρια τῶν δικαστῶν.

Ἦταν νεκρός !

Ἡ κόρη Ἀθῶα ! Ἀγνή ἀλλὰ και Κόμησα πλέον. **Ρένος.**

Κάτω ἴστην ἀκροθαλασσὶά μαζί τοῦ περπατοῦσε
Και τὴν ἀπέραντη ἔκταση τῆς θάλασσας κυττοῦσε
Τὸ βλέμμα τοῦ ἦταν θλιβερό, τὰ δάκρυά τῆς στάνε
Και σ' τὰ νερά τῆς γαλανῆς βασιλισσας κυλάνε
Γυρομένη εἰς τὴν ἀμμιοῦδιᾶ ἔσκην' ἀπελπισμένη
Και τὸν ἐρώτησε σιγὰ Μήπως στὴ μαύρη ξηνητεία
Τὸνὲ σκεπάσῃ λησμονιά.

Σοῦ ὀρκίζομαι στὸ κύμα, στὴ θάλασσα, στὰ δάση.
Στὰ λουλούδα ποῦ χύνουν τογύρω εὐωδία
Στὸ Σύριο στὴ πούλια στὸ ζέφυρο στὴ πλάσι
Πὼς δὲν θὰ σὲ ξεχάσω ποτε στὴ ξηνητεία.
Ὅταν τὸ κύμα ἐρχεται νὰ σοῦ φιλή τὰ πόδια
Κι' ἡ θάλασσα ὅταν σὲ κρατεῖ στὴ γαλανῆ ἀγκαλιά
Ὅταν σ' ἐσὲ τὰ δάση στέλνουνε τὴ σιὰ τους
Και τὰ λουλούδια γύρω στροπεῦν γλυκεῖᾶ εὐωδεῖᾶ
Αὐτὰ θᾶναι φιλιὰ μου ὁποῦ σὲ σὲ θὰ στέλνω
Γιὰ νὰ σοῦ λέν πὼς θ' ἀγαπῶ ἐσὲ παντοτείνᾶ.
Κι' ἂν ποτε γίνῃ δυνατὸν ὁ Σύριος νὰ σβύσῃ
Ἡ ὄμορφη ἢ πούλια γιὰ πάντα νὰ χαθῇ
Ὁ ζέφυρος ἄλλη φορὰ ποτε νὰ μὴ φυσήσῃ
Κι' ἡ πλάσι ὄλη γύρω νὰ καταποντισθῇ
Τότε ἀπὸ ἐμὲ ἀπελπίσου ἀμέσως ξεχάσε με
Και γύρευε νὰ εὗρῃς ἄλλου παρηγοριά
Γιὰτι ἢ νεκρός θὰ εἶμαι ἢ σ' ἄλληνε θ' ἀνήκω
Και σύντροφό σου τότε θάχῃς τὴ δυστυχία.

Φεβρουάριος 1920

K. I. T.

Παντὸς εἶδους τυπογραφικὰς ἐργασίας μὲ στοιχεῖα καινούργη, καλλιτεχνίαν και τιμὰς συγκρατητικὰς ἐκτελεῖ τὸ τυπογραφεῖον **Καψοκεφάλου.**

ΓΚΡΟΣΝΤΑΝΑ ΚΑΙ ΜΛΑΝΤΕΝΟΣ

Χαρισμένο στην Σ. Α.

Μάζευε τριαντάφυλλα ἡ κόρη τοῦ Σουλτάνου ἡ θυγατέρα, ἡ πεντάμορφη Γκροσντάνα. Μάζευε νύσκασι τριαντάφυλλα, στὸ κῆπο τὸ βασιλικό.

Στὸν κῆπο μάζευε τριαντάφυλλα μαζί της ὁ νέος Μλαντένος, τῶμορφο παλληκάρι. Ἐκοβε χειροβολιές τριαντάφυλλα καὶ στὴν ποδιά της τᾶρριχνε.

Στὸ παλληκάρι γύρισε καὶ τοῦπε τοῦ Σουλτάνου ἡ θυγατέρα, ἡ ὠραία Γκροσντάνα.

— Ἐλα, ἔλα ἐδῶ, στῆς χλοερές τριανταφυλλιές, Μλαντένο, καὶ δός μου ἓνα φιλί.

Κι' ὁ Μλαντένος στὴ λυγερὴ σουλτανοπούλα ἀπάντησε, τὴν ὠμορφη κυρά.

— Ἐγὼ νὰ σὲ φιλήσω! ὦϊμέ, πῶς θὰ τοιμῆσω! Κι' ὁ πατέρας σου; Ὅχι δὲν τοιμῶ. Φοβοῦμαι τοὺς Γενίτσαρους, ὠραία σουλτανοπούλα. Γιατὶ ἂν μὲ δοῦν οἱ Γενίτσαροι, τοῦ παλατιοῦ οἱ Γενίτσαροι, ὠραία σουλτανοπούλα μου, ἐγὼ ὁ Μλαντένος τὸ νέο τὸ παλληκάρι ἐδῶ θάφῃσω τὴ ζωή.

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ νέου καθὼς ἄκουσε τοῦ Σουλτάνου ἡ κόρη, ἡ πανέμορφη Γκροσντάνα, στὸ παλληκάρι, τὸν ὠραῖο Μλαντένο, μιλάει μ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

— Ἄν στῆς βαθύσκιωτες αὐτὲς τριανταφυλλιές δὲν ἔρθῃς, λεβέντη μου, Μλαντένο, στὴν ἀγκαλιά σου νὰ μὲ σφιξῆς καὶ θερμὰ φιλάκια νὰ μοῦ δώσης, πρόσεξε—στὸ βασιλῆα πατέρα μου θὰ πάω καὶ θὰ τοῦ πῶ πῶς μὲ τὸ ζόρι θέλῃσες, Μλαντένο μου, ὠραῖε μου νὰ μὲ φιλήσης.

Κοντοστάθηκεν ὁ νέος στ' ἄκουσμα αὐτό. Σκέφτηκε, ξανασκέφτηκε, τὸ γενναῖο παλληκάρι.

Μιὰ ζωὴ εἶναι αὐτή, εἶπε μέσα του, καὶ τί νὰ τῆγε κάνω; . . .

Πάλλει ἡ καρδιά σιὰ στήθιά του, πυρῶνει. Τὴν ὠραία σουλτανοπούλα στὴν ἀγκαλιά του σφίγγει, τὴ γεμίζει μὲ φιλιά, μὲς στὲς πυκνὲς τριανταφυλλιές.

Μὰ τὸν εἶδαν οἱ Γενίτσαροι, — ὦϊμέ, τὸν εἶδαν τοῦ βασιλῆα οἱ Γενίτσαροι. Τρέχουνε, στὴ στιγμή καὶ στὸ Σουλτάνο, τὸν φοβερὸ Σουλτάνο, τότε προδώνουν.

Καθὼς ἀκούει τὰ ματιάτα, ὁ Μονάρχης ὁ σκληρὸς Σουλτάνος, τοὺς δούλους κράζει, φωνάζει τοὺς δημίους, καὶ ἔτσι, αὐτὸς ὁ βασιλῆας ὁ δυνατὸς τοὺς λέει.

— Τρέχτε καὶ πιᾶστε μού τον. Κάντε κάθε τρόπο νὰ μοῦ βρῆτε τὸ παλληκάρι αὐτό, τὸ νέο Μλαντένο. Κι' ἀμέσως στὲς μυγδαλιὰς, θέλω νὰ τὸν κρεμάσετε, σιὰ πράσινα κλαδιά, κάτω στὸν κῆπο.

Τρέχουν οἱ δούλοι, τρέχουν, στοῦ Βυζαντιῶν τὰ σοκκάκια, ψάχνουν σιὰ σταυροδρόμια, ὡς ποῦ τὸν βρῖσκον πειά, τὸν ὠραῖο νηό, τὸν ἄμοιρο Μλαντένο, — τοῦ Σουλτάνου οἱ δούλοι.

Καὶ σιὰ πράσινα κλωνάρια τῆς μυγδαλιᾶς τὸν πέρνον καὶ τὸν κρεμάζουν, — τὸ δύστιχο τὸ νηό.

Σὰν τῶμαθε ἡ Γκροσντάνα—ἡ λυγερὴ σουλτανοπούλα, ἡ πάγκαλη κυρά, τὴν ὠραία μεταξωτὴ της ζώνη λύνει καὶ τὴν πέρνει σιὰ ἀφράτα χερίά της. Καὶ τρεχει--τρεχει μὲ βήματα γοργά, στὴν πράσινην καὶ λυγερὴν ἀμυγδαλιά—ἡ πανέμορφη Γκροσντάνα.

Σὰν εἶδε τὸ Μλαντένο—τὸν ἀγαπημένο νηό—σὰν εἶδε κρεμασμένο ἀπὸ τὸ πράσινο κλαδί, τὸ γενναῖο παλληκάρι, δλα—δλα τὰ ὠραῖα χρυσὰ μαλλιά της κόβει ἀπὸ τὸ κεφάλι σύριζα καὶ τὸ ἀγαπητὸ τοῦ Μλαντένου πρόσωπο σκεπάζει—τὸ χλωμὸ πρόσωπο τοῦ λατρευτοῦ της νηοῦ—

γιά νά μή τὸ κάψουν ἢ πυρὲς τοῦ ἡλίου ἀχτίνες.
 Ὑστέρᾳ ἀνέβηκε στὴ χλοερὴ ἀμυγδαλιά—ἢ λυγερὴ
 σουλιανοπούλα ἢ ὠραία Γκροσνιάνᾳ, καὶ σὰν ἔφθασε
 στὸν ἀγαπήμενο της κοντά, πλάϊ—πλάϊ του κρεμάστηκε.
 Ἄπ' τὸ ἴδιο πράσινο κλαδί εἶνε κρεμασμένοι, οἱ δύο
 ἐρωτευμένοι νηοί!!...

Ἀθῆναι

Σ. Μ. Κ.

ΣΤΙΧΟΙ ΒΑΡΒΑΡΟΙ

ΠΕΤΡΙΕΣ ΣΕ ΕΙΔΩΛΑ

Ἐν τῷ φίλῳ ποιητῇ Ἀγγελῷ Σαλούτση

Δὲν ἀγαπῶ κανένανε ἔστω κόσμῳ
 Γι' αὐτὸν ἤθελα νάμουνᾶ ὀχιᾶ,
 Νὰ τοῦ σκορπίσω ἀχόρταγα ἔστω σπλάγγνα
 Τὸ φαρμάκι μου μ' ἀφάνταστη χιρᾶ!

Τῆς μάνας μου τὰ στήθεα νὰ σπαρῶξω,
 Ἄν ἤμουνᾶ μαιχαλοὶ κοφτεροὶ,
 Ἐκεῖὰ ποῦ μὲ θυζάξινε νὰ σφάξω,
 Τὸ αἷμά τους ἀλύπητα νὰ πιῶ!

Εἶναι αὐτὴ ποῦ μ' ἐσπρωξέ ἔστω κόσμῳ,
 Στὴ κόλασι, μὲ τόση ἀπονιά,
 Ἰαί' ἐγέλα ἔστω ἀθῶα κλαῦματά μου
 Ἰαί μ' ἔλουζεν ὦ φρέικη! μὲ φιλεῖ!

Μὲς ἔστω πλευρό μου ἔδιωχνε τὸ Χάρο
 Ἐπάνωθὲ μου σὰν ἄπλωνε φτερά,

Ἰαί ξενυχτοῦσε μὲ δάκρυα ἔστω μάτια
 Γιὰ νὰ μοῦ ἀρπάξῃ τὴ μόνη μου εὐτυχιά!

Ὅσο σκληρὴ ἔναι ἡ μάνα ἔστω παιδί της
 Σὰν δὲν τοῦ πέρνει τὴ ψεύτικη ζωὴ,
 Ἄφοῦ μὲ δίχως πόνο τοῦ τὴ δίνει
 Ἐστῆς ἡδονῆς τὴν ἀσκεφτὴ στιγμῆ!

Ὁ κόσμος θὰ σβενώτανε σὰν ἄστρο
 Ποῦ ἔστω ἀπειρο διαλυέται σὲ φωτιά
 Ἄν ἔκλεινε ἡ μάνα μας ἔστω στήθεα
 Τῆς μάνας τὴν τρισεύσπλαγγνη καρδιά!

Ὁ Ναζωραῖος δὲν θάχανε τὸν ἡλιο
 Ἐστω ἄτιμο τὸ ξύλο τοῦ Σταυροῦ,
 Γιὰ νὰ σώσῃ τὸν ὅμοιο του ἄφ' τὴ λάσπη
 Τὴ προσωπίδα φορώντας τοῦ Θεοῦ!

Ἄν δὲν ὑπῆρχα, μαζὺ μ' ἐμὲ καὶ ἡ Χτίσις.
 Ἰαί' ὁ Πλάστης μὲς τὸ ἀγνωστο θαθεῖα,
 Δὲν θάπλεκα τρισμύρια παραμύθια
 Γιὰ οὐράνια καὶ ἀνύπαρκτα στοιχεῖα!

Ἄνεμοστρόβιλοι, βροντὲς καὶ ἀστροπελέκια,
 Οὐρανόσφιματα ἀπὸ μύρια φωτεινά
 Ἰαί' ἡ ζωὴ ποῦ ἡ μάνα μας χαρίζε
 Ἰαί κλαίει σὰν πετάξουμε ψηλά!

Ἰατάρᾳ, ἀνίθεμα καὶ κοῖμα
 Μὲ κείνον ποδοπιστεύει σὲ σκιᾶς
 Ἦν σὲ εἶδωλα, καὶ ἢ τὰ νεκροθάφτει
 Γιὰ νὰ βλαστήσουνε ἀλήθειες ζωντανές!

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ε. ΛΑΔΙΚΟΣ

«Σ. Ν.» Τὸ ἀνωτέρω ποίημα δημοσιευθὲν πρότινος εἰς
 τὰς φιλιᾶς Μουσᾶς ἀναδημοσιεύωμεν ἐκκληροῦντες οὕτως

ἐπίμονον τῶν ἀναγνωστῶν μας ἀπαίτησιν. ἀλλὰ καὶ δικαίαν διὰ τὸ πρωτότυπον καὶ πλήρες ἐνοιῶν ἔργον τὸ ὁποῖον καὶ ἡμεῖς χειροκροτοῦμεν.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΝ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

(συνέχεια)

Φαίνεται, ὅτι ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος διδάσκαλος ἐνεργώριζε καὶ ὡμολόγει τὴν εἰς αὐτὸν παρασχεθεῖσαν ἑξίαν ἐκ μέρους τῆς κοινωρίας Ζακύνθου, παρὰ τῇ ὁποίᾳ συνέζει. Ὁ Καραβίας ἐξηκολούθησε διδάσκων ἐν Ζακύνθῳ μετὰ τοῦ ἔτους 1855, ὅτε, τῆς νήσου μας προσβλήθεισος ὑπὸ τῆς ἐπαράτου χολέρας, ἀπέθανε καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς ἀσθενείας ταύτης, ταφείς ἐν τῷ χώρῳ εἶχε ταχθῆ διὰ τοῦ χολεριῶντας καὶ ὅπου τὸ νῦν Ν. Νεκροταφεῖον τῆς πόλεως. Ἐπὶ τοῦ τάφου του ἀναγινώσκειται ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή: «**Ἀναστασίῳ Καραβία — Ἰθακησίῳ — τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων — παλαιῷ μύστη — οἱ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ — μεταλαβόντες — τιμῆς καὶ εὐνομοσύνης σῆμα — ἀνατιθέασιν. — Ἐκελεύετα τὴν θ' Νοεμβρίου — αὐνο! — τὸ σε! ἔτος τῆς ἡλικίας ἄγων**».

—**Καστροφύλακας Κωνσταντῖνος** ἐκ Ζακύνθου καθηγητῆς τῆς φιλολογίας διδάσκων τὴν νεολαίαν μας, κατὰ τὸ 1814.

—**Σταῖνχνεῖδες Γουλιέλμος**, καθηγητῆς τῆς ἀγγλικῆς ἐν Ἰθάκῃ διορίσθη τοιοῦτος ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1822 καὶ ἐξηκολούθησε διδάσκων ἐπὶ ἔτη.

—**Στάτης Χρόνης** ἐκ Καλαρρυτιῶν ἐδίδασκει ἐν Ζα-

κύνθῳ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, τῷ 1823.

—**Μοσχόπουλος Μόσχος** π. Νικολάου ἐκ Πατρῶν μετῆροχοτο εὐδοκίμως τὸν διδασκαλὸν τῆς ἀλληλοδιδασκτικῆς μεθόδου ἐν χωρίῳ Βαράτῳ τῷ 1825.

—**Παπαδόπουλος Γεώργιος**. Διαφυγὼν τὸν κίνδυνον τῆς Ἐπαναστάσεως κατέφυγεν εἰς Ἰθάκην καὶ Κεφαλληνίαν παραδίδων τὴν φιλολογίαν τῆς παλαιᾶς καὶ νέας Ἑλληνικῆς διαλέκτου, ἀλλὰ μὴ δυνάμενος ν' ἀνκάποιρῃ ἐκεῖ εἰς τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα ἦλθεν εἰς Ζακύνθον, ὅπου εἶπεν ἰκανοὺς μαθητὰς ποδοῦντας τὴν διδασκαλίαν του. Δι' ἀναφορᾶς του ἀπὸ 18 Σεβρίῳ 1825 πρὸς τὴν Διοίκησιν Ζακύνθου παρεκάλει νὰ τῷ δοθῆ ἄδεια νὰ παραμείνῃ ἐν Ζακύνθῳ πρὸς ἐξάσκησιν τῆς ἐπιστήμης του. Καὶ ἡ ἄδεια τῷ παρεχωρήθη.

—**Πράσινος Ἰωάννης**—**Χρῆστος** ἐξ Ἀργόρων τῆς Θεσσαλίας ἐγκατασταθεὶς ἐν Ζακύνθῳ περὶ τὸ 1826 παρέδιδε μαθήματα τῆς ἑλληνικῆς ἐπὶ ἔτη ἐν τῷ χωρίῳ Μαχαιράδων.

—**Φιλιππίδης Πολυχρόνης** διδάσκαλος τῆς Ἑλλ. γλώσσης ἐν Ζακύνθῳ, τῷ 1832.

—**Χαντσερῆς Ἀλ. Δημήτριος**. Διατρίψας οὗτος ἀπὸ τοῦ 1846—50 ἐν Ἀθήναις καὶ ἀποφοιτήσας τοῦ Γυμνασίου ἠκροάσθη φιλοσοφικῶν μαθημάτων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ μέχρι τοῦ 1849. Ἀπελθὼν ἐξ Ἀθηνῶν μετέβη εἰς Μόναχον τῆς Βαυαρίας ἐνθα διέτριψεν ἐπὶ τριετίαν φοιτῶν εἰς τὸ ἐκεῖ Πανεπιστήμιον ἐπὶ δύο ἀκαδημαϊκὰ ἔτη. Περὶ τὸ τέρας τῶν σπουδῶν του ἠναγκάσθη, λόγῳ οἰκογενειακῶν παριστάσεων ν' ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν, λαβὼν ἀποφοιτητήριον τοῦ Πανεπιστημίου ἐκεῖνον καὶ τινὰς ἐνδείξεις καθηγητῶν. Ἀφικόμενος ἐν Ζακύνθῳ κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1854 ὑπέβαλεν ἀναφορὰν πρὸς τὸν τότε Ἐπαρχον Φρ. Μερχάτην ζητῶν νὰ τῷ χορηγηθῆ παρὰ τῆς ἐν Κερκύρᾳ Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς δη-

μοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἢ ἀπαιτουμένη ἄδεια, ὅπως ἀ-
δάξη τὴν ἀρχαίαν ἑλλην. φιλολογίαν καὶ ἄλλα τινὰ ἐγ-
κόχλια μαθήματα.

(ἔπειτα)

Λ. Χ. Ζώης

ἜΠΙ ΤῆΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ ΤΟΥ ΒΑΤΙΚΑΝΟΥ*)

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν εἴσοδο τοῦ ἰταλικοῦ στρατοῦ, τὸ Σεπ-
τέμβρι τοῦ 1870, εἰς Ρώμη.

(ἀναδρομικῶς)

Ὅταν ξάφνου, σὴν χώρα τοῦ Τιβέρι,
τὴν Αἰωνίαν, ἅγιε πατέρα,
Ἐπεσε τ' ἀφωρεσμένο ἀσκέρι
τοῦ Σαναδοῦ, — θυμᾶσαι τὴν ἡμέρα!

Κι' ἐμίανε τῆς γῆς τὴν ἱερότη, —
τοῦ Βατικάνου, τὴν Ἀγιότητά σου,
κῆρυξες αἰχμαλωτο, δεσμώτη,
Κ' ἐκρυψες, ἀπὸ ἐκείνον, τὴ θωριά σου.

Μέσ' στὸ σεπτὸ ἄλμειο Σου κλεισμένος,
Στενόχωρη ἡερῆς αἰχμαλωσίαι!

*) Τὸ Βατικάνο, παπικὴ διαμονή, παλάτι ἀπέραντης
ἐκτάσεως, ἔχει ἕνδεκα χιλιάδες δωμάτια! Μέσα εἰς αὐτὸ
ὑπάρχει Μουσεῖο, Βιβλιοθήκη, καὶ τὸ περίφημο παρεκκλήσιο
τοῦ Σίξτου. Μέσ' στὰ περιβόλιά του, ὁ μακάριος κάτοικος,
περιδιαβάζει, ὄχι πεζός, ἀλλὰ με ἄμαξα.

Τί χροῖμα νᾶς Ἐσύ φυλακισμένος,
Κ' ἐγ', ὁ δαῦλος Σου, σὴν ἑλευθερία.

Ω! παραδέξου, τὴν ἑλευθερία μου
Ν' ἀνταλλάξω, ἐγὼ, μετ' τὴν σκλαβιά σου,
Κ' ἰσόβια νὰ βλογήσῃ: τὰ δεσμὰ μου
Ἐτὰ κελλιὰ, ποῦ κλείσθ' ἢ Ἀγιότητά σου.

Εὐχα. κ' ἔλα στὸ σπίτι τὸ δικό μου,
Σ' εὐρυχωρᾷ ἐλεύθερος, νὰ ζήσῃς.
Ἐγνοῖα μὴν ἔχῃς, γιὰ τὸ κλείσιμό μου
Ἐτὴ φυλακίᾳ, ποῦ θὲ ν' ἀπαρατήσῃς.

Pelsinius

(Ἐμπνεύθηκα ἀπὸ μία πρόσφατη εἰκόνα τοῦ Βατικάνου μετ'
τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τοὺς κήλους του.)

ΟΦΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΝΟ

Εἶνε ἓνα μικρόσχημο κομψότατο βιβλιαράκι μετ' τὸ χροῖμα ἀ-
πέξω κατακόκκινο καὶ μετ' τὸν τίτλο Ὀφίς καὶ Κρίνο ποῦ
ὁ συγγραφεὺς του ἔλαβε τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ τὸ στείλῃ κ' ἐ-
γὼ τὸν εὐχαριστῶ δημοσίᾳ ἀπὸ τὰ βᾶθη τῆς καρδιᾶς μου γιὰ
τὴν τέρψι καὶ τὴν ἐκπληξί ποῦ ἠθέλησε νὰ μοῦ προξενήσῃ.

Λίγα βιβλία σὰν αὐτὸ ἕως τώρα ἐδημοσιεύθησαν, σὴν ἑλ-
λάδα γιὰτὶ λίγα ἤμπορεῖ ὁ ἀναγνώστης νὰ διαβάσῃ ἀπὸ τὴν
ἀρχὴ ἕως τὸ τέλος. Ὅσοπροχωρεῖ κανεὶς σὴν ἀνάγνωσι αὐτοῦ
τοῦ βιβλίου τόσο τὸ ἀγαπᾷ περισσότερο γιὰ τὴν εὐλιμοιεία του.
γιὰ τὰς ὀραίας του ἰδέας, γιὰ κατὶ τὸ ὅπισθον δὲν ἔχει ὁ καθέ-

νας και όμως ὅλοι ἀναγνωρίζουν ὡς δικό τους.

Ἔφες και κρένο εἶνε ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου. Αὐτὴ εἶνε ἡ πάλη τοῦ καλλιτέχου, ἡ ὕλη και τὸ πνεῦμα, ὁ οὐρανὸς και ἡ γῆ τὸ σκότος και τὸ φῶς, εἶνε ἡ γυναῖκα ἡ ὁποία κάνει τὸν καλλιτέχνη νὰ δοκιμάζη αὐτὴ τὴ μεγάλη πάλη τῶν δύο ἡδονῶν, στήν ὁποία ὑπερισχύει ἡ ὕλη, δηλαδή ἡ γυναῖκα τοῦ αἰῶνος, ἡ ὁποία δὲν ἔμπορεῖ ν' ἀπομακρύνῃ τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴ γῆ και νὰ τὸν ἀνυψώσῃ σ' ἄλλη σφαῖρα πλεῖο πνευματικῆ.

Τὸ βιβλίον εἶνε ζωντανὸ και ἀληθινὸ ὅπως ἡ ζωὴ. Ὑπάρχουν, σ' αὐτὸ χίλιες ὑποσχέσεις. Ὁ συγγραφεὺς ἀγκαλιάζει τὴν ἀλήθεια, τὴν ὁποία γνωρίζει νὰ περιβάλλῃ καλλιτεχνικῶτα. Ἀπὸ τὸ μάτι του δὲν τοῦ διαφεύγει, τίποτε και μᾶς τὸ φανεροῦναι μὲ τὸ ἄξιον παντὸς ἐπαίνου. Ἐμεῖς δὲν ἔμποροῦμε παρὰ νὰ θαυμάσομε αὐτὸ τὸ νέο, ὁ ὁποῖος ἔχει στὸ νοῦ του τόσο φῶς και στήν καρδίαν του τόσα ἀρώματα.

† Στέφανος Μαρτζώκης

Ἡ ἀνωτέρω, τὸ πρῶτον ἤδη δημοσιευομένη, ἐπιστολὴ ἐστάλη εἰς τὸν κ. Π. ψηλορεῖτην διὰ τὸ πρὸ πολλῶν ἐτῶν δημοσιευθὲν ἔργον του, δύναται δὲ νὰ θεωρηθῆ προφητικὴ διὰ τὴν ἐπίσηλον θέσιν ἣν κατέλαβον εἰς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ὁ Π. ψηλορεῖτης (Ν. Καζαντζάκης) και ἡ διακεκριμένη συγγραφεὺς σύζυγος τοῦ κ. Πετρούλα ψηλορεῖτη.

ΜΥΣΤΗΡΙΟ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Π. . . 24 Ἀπριλλίου 1898

Ἐφές ὑστερα ἀπὸ ἐνάμισον χρόνον εἶδα τὴν Εὐγενίαν και τὴν βρήκα ὀραϊότερη ἀπὸ πρῶτα και τόσο εὐθυμῆ, ὡς τίποτε νὰ μὴ ταραξῆ τὸ νοῦ και τὴ καρδίαν της.

Σ' ἓνα δρόμον μεγάλο και φαρδύ, στὸ δυτικὸ μέρος τῆς πόλεως, ἔχουνε ἔθιμον κάθε Ἀγίου Γεωργίου νὰ κάνουν ἓνα ἀγωνισμὸν ἱπποδρομίας, ποῦ οἱ ἐντόπιοι τὸ λένε «πιλάλα τῆς Κουλουράς». Σὲ αὐτὸ τὸ ἀνοῦσι πανηγύρι συνάξεται ὀλόκληρος ἡ πόλις και τὰ πιὸ σιμοτινὰ χωριά, νεοὶ και γέροι, ἄνδρες και γυναῖκες μὲ τὰ γιορτινὰ των ροῦχα. Κι' ἐπειδὴ σ' αὐτὸ τὸ ξεφάντωμα εἶδα τὴ ξανθομαλλοῦσα ξεπετακτὴ κόρη, θὰ σοῦ περιγράψω γιὰ νὰ λάβῃς ἰδέαν σὲ ποῖο μέρος μὲ καταβίκασε ἡ τύχη μου νὰ ζῶ.

Ἀποροχῶς ὁ τελάλης Παναγιώτης, ἓνας πελώριος γενειοφόρος οἰε' ἄλῃσε ἀπὸ τῆ μιὰ μεριὰ τῆς χώρας στήν ἄλλη, μὲ τὴ βροντερὴ φωνή του, κῶς αὐριο τὸ ἀπογιωμα στὲς πέντε στή Λεωφόρον θὰ γίνῃ ἡ πιλάλα τῆς Κουλουράς.

Ἀπὸ περιέργειαν ἀν' αὐτὸ ἐμίλησον τὴ σαχλὴ διασκέδασι, ἐπὶ γὰ μ' εἶχ' φίλον μου νὰ τοῦ κ' ἐγὼ τὴν πιλάλα.

Ἀπὸ τὸ ἀπομεινήμερον σχεῖον ὅλα τὰ παράθυρα και τὰ μπαλκόνια τῶν σπιτιῶν τῆς Λεωφόρου μὲ τὴ σκόνη τῆς και τὰ χαντακί τῆς, στὰ ἀκάλυκτα τῶν ὁποίων νερὰ πλένε χήνες και παπιὰ, ἦταν κατάφορτα ἀπὸ γυναῖκες· κάθε ἡλικίης και τάξεως. Γρηγορὸς μὲ τὰ γιμενιά των, χωρτιστες μὲ τὲς τριήμερες των, χωρατιστες μὲ φέσια και καπέλλα, τσοῦπες λεκούτρουλες μὲ τὲς πλε ἰδες ὡς πλέκτρες σκόρδα ριγμένες στὲς πλάτες.

Ὁ δρόμος πέρα πέρα γεμάτος ἀπὸ κόσμον ποικίλον γιὰ νὰ χαζέψῃ τὴν πιλάλα, νὰ ἐθουσιασθῇ και νὰ χειροκρατήσῃ τὸ νικητὴ. Ἐκεῖ βρονκάδες μὲ τὰ πασουμάκια των, ἐκεῖ φουστανέλαδες μὲ τὰ φροντωτὰ τσαρούχια, ἐκεῖ ἡ ἐξευγενισμένη τάξις μὲ τὰ φράγκικα, ἐκεῖ φουστὰ μὲ μὲρτιδιων.

Ὅσο πλησιάζει ἡ ὄρχα κατεφθάνουν οἱ καβελλαρέοι ποῦ θ' ἀγωνισθῶνε στήν πιλάλα. Οἱ περισσότεροι εἶνε χωριάτες καδᾶλλα σὲ ἄλογα σελωμένα, ποῦ τὰ ἔχουν στολισμένα στὸ κεφάλι μὲ κορδέλες πολύχρωμες, μὲ κουδούνια στὸ λαιμό, και κορῶνες στὸ μέτωπον μὲ χάνδρες χρωματιστές.

Τὸ πανηγύρι τῆς πιλάλας, ποῦ ἔχει τόσο κόσμον στὸ ποδᾶρι, δὲν βαστᾷ περισσύτερον ἀπὸ μισὴ ὄρα. Ὅταν δοθῇ τὸ σύνθημα ἀπὸ τὴν ἑλληνοδικο ἐπιτροπὴν θὰ ξεκινήσουν οἱ καβελλαρέοι ἀπὸ τὸ ὄρισμένο σημεῖον κ' ὁποῖος φθάσῃ πρῶτος στὸ τέρμα θ' ἀγα-

κήρυχθη νικητής, και θα πάρη το βραβείο, μια λαμπριάτικη κουλούρα.

Στο ξύλινο μπαλκόνι του τελευταίου σπιτιού της Λεωφόρου κατά την έξοχή και απέναντι σε μικρό λοφίσκο γεμάτον από κόσμο, κυματίζει μια ξεθωριασμένη σημαία και κάθεται ή έλ- λανόδικη επιτροπή, που την αποτελούνε ένας φουσταναλάς, δύο δικηγόροι, ένας γιατρός κι' ένας ονομαστός τοκαγλύφος. Από ω από τα σιδερένια κάγκελα του μπαλκονιού κρέμαται ή λαμπρι- άτικη κουλούρα με τες κόκκινες καρδέλλες.

Στο λοφίσκο είνε συναγμένος κόσμος πολυς και γυναίκες που δεν είχανε το ετύχημα να χωρέσουνε στα σπείτα της Λεωφό- ρου. Εκεί επάνω έσκαρφάωσα κι' εγώ με τον ένθουσιασμένο για το πανηγύρι έντόπιο φίλο μου, για να ιδώ το θέαμα.

Ο ήλιος εφλόγιζε τα κεφάλια, ά συνωστισμός μας επνιγε, αλλά ελοι υπομένανε για να γλεντίσουνε την πιλάλα. Έως που να ελθη ή ώρα του ξεκινήματος των καβαλλάρων επήρα με το φίλο μου σβάρνα το λοφίσκο κι' επεξεργαζόμαστε τον κοσμο, πρό πάντων τον θηλυκό.

Έξαφνα ανάμετα σ' ένα κύκλο γυναικών, που εστεκν με άνοικτες τες πολύχρωμες άμπρέλλες, εεχώρισα την Εύγενία. Ήταν ντυμένη με γαλάζιο φόρεμα, που της επικνε θαυμασία στη λευκότητα του προσώπου της. Τα ξανθά μαλλιά της τα είε κατά την συνήθειά της, ριγμένα στες πλάτες, κι' εφορούσε πλα- τύγυρη ψάθα με κεράσια και τριαντάφυλλα, που το προσωπάκι της το εκανε τέλειον άγγελικό.

Δε σου το κρύβω. Μόλις την είδα ετραχτήκαν και με μιας εζωντάνεψε μέσα μου ή πρώτη συμπάθεια και εναηλλθον στο νοσ μου τα όνειρα που επλκσα για τη ξανθομά λουσα κόρη. Κρυμένος όπισω από το φίλο μου την κύτταξα με λαχτάρα και χτυπόκαρδο. Έξαφνα τα άσύσταχα μάτια της Εύγενίας, που εφλυαρούσε κι' εγελούσε πέφτουνε επάνω μου. Την είδα να τα- ραχθή, να χλωμιάση, να σωπάση, να πάψη τα γέλια και μ' ένα ύφος σκεπτικό να στρέψη το λυγρό κεφάλια της προς το μέρος μου. Μου εστειλε χαιρετισμό με ελαφρά κλίση του κεφα- λιοσ, κι' εζάνοιξα στα κερατένια χειλάκια της, ένα από εκείνα τα γλυκοχαμόγελά της, τα γεμάτα αίσθημα και μυστήριο, που

τόσο μ' εκάμανε στην αρχή της γνωριμιάς μας να την συμπαθήσω.

Πάλη άρχισε να γίνεται μέσα μου. Έσκεφτόμουνα αν επρεπε να φύγω ή να προχωρήσω προς το μέρος που εστεκε ή Εύγε- νία ή όποια δεν επαυε να με κυτάξει και να λαβαίνη ή μορ- φή της κάποια εκφρασι χαράς, και να ζαρώνουν τα χείλη της σ' ένα μορφασμό παραπόνου.

Από τη κρίσιμο θέσι που βρισκόμουνα μ' εσωσε ή πιλάλα. Ένας πυροβολισμός ακούστηκε κι' ό κόσμος που εστριμόνετο στο λοφίσκο άναστατώθηκε κι' εγύρευαν ποιός να βλέπη καλύτερα πέρα το δρόμο. Σ' αυτό το άναμπουμπουλίκι εσπρώχτηκά κι' εγώ, εσπρώχτηκε κι' ή Εύγενία και την εχασαν τα μάτια μου.

Ο πυροβολισμός ήταν το σύνθημα για ν' άρχιση ή πιλάλα. Από μικρού ετρέχανε τα άλογα βγάζοντας άφρους από το στόμα και σπίθες από τα πέταλα, κι' άφίνοντας όπισω των σύννεφα σκόνης. Από το δρόμο, από τα παράυρα, από τα μπαλκόνια με ρωνές και χειροκροτήματα εδίνανε θάρρος στους άγωνιστάς, που εχτυπούσαν άλύπητα τα άλογα για να προσπεράση ό ένας τον άλλο για τη νίκη και το βραβείο.

Με τοδάρότητα ή έλλανόδικη επιτροπή από το ξύλινο μπαλ- κόνι παρακολούθουσε τους άγωνιστάς που όλονένα επλησιάζανε κρυμμένοι σε σύννεφα σκόνης. Τη νίκη άμφισθητούσανε δύο κα- βαλλάρειο που ετρέχανε δίπλα ό ένας στον άλλο αλλά λίγα μέ- τρα προτου φθάνουνε στο μπαλκόνι—το θώκο της επιτροπής— ό ένας με επιδέξιο καλπασμό επροσπέρασε τον άλλο κι' εφθασε πρώτος.

Σωστή κοσμοχαλασία εγίνηκε. Χειροκροτήματα και ζήτω υ- ποδεχτήκανε το νικητή, που περιήφενος εαπέξεψε κι' ανέδηκε στο μπαλκόνι. Μόλις εφάνηκε άρχισανε έναν άμάνε δύο πίπιδες κι' ένα ταβούλι εφίλησε το νικητή ή επιτροπή, κι' ό φουστα- νελάς—πρόεδρος—κρατώντας τη λαμπριάτικη κουλούρα, άφου τον επροσφώνησε με συγκίνησι του εφόρεσε την κουλούρα στο λαϊμό. Νέος ένθουσιασμός, άλλα ζήτω και χειροκροτήματα.

Το πανηγύρι ετελείωσε· αί πίπιδες και το ταβούλι εσκούζανε κι' ό κόσμος άρχισε να φεύγη.

Σ' εκείνη τη κοσμοπλημμύρα επροσπάθησα να ξεχωρίσω την Εύγενία, αλλά δεν το κάτόρθωσα. Κι' όταν με το φίλο μου ε-

ρέως να τους διαβάσει την εὐχὴν ἢ στέλλονται διὰ τρία συ-
νεχῆ σάββατα ὅπως ἀκούσουν τὸ ἔσπερινόν.

Ἐν τῇ Ἰουρῷ Ἀνθολογίᾳ ἀναγινώσκειται ὅτι ἐν Κε-
φαλληνίᾳ «Τινὲς τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν διηγοῦνται
«βειβαιωτικῶς, ὅτι συνωμίλησαν μὲ Νεραΐδες καὶ εἶδον
«αὐτὰς ὁρῶμενας καὶ ἀεροβάτους καὶ ὅτι μετεφέρθησαν
«ὑπὸ τῶν ἰδίων καὶ ἀφένθησαν εἰς διεσκηκότητας τόπους».
Ὁ Φροασάρδ γράφει ὅτι ἐν Κεφαλληνίᾳ ἦσαν πολλοὶ Ἀ-
Νεραΐδες, αἱ ὅποιαι ὑπερήσπιζον τὴν Νησον κατὰ τὰς κα-
ταστροφὰς καὶ συνωμίλων φιλικῶς μὲ τὰς γυναῖκας.

Αἱ Νύμφαι καὶ ἰδίως αἱ Νεραΐδες παρουσιάζουν δύνα-
μιν τινὰ καὶ ἐπὶ τοῦ τοκετοῦ. Αἱ Νεραΐδες ἐξασκοῦσιν
ἐπιρροὴν καὶ ἐπὶ τῶν ἐγκύων καὶ διὰ τοῦτον προφυλάσ-
σονται φοροῦσαι φυλακτῆρια. Αὐταὶ καὶ ἄλλα ἀόρατα
πνεύματα βασανίζουν τὴν λεχῶ ἂν δὲν κάμῃ τὰς δε-
ούσας προφυλάξεις διὸ εἰς τὰ Εὐχολόγια ὑπάρχουν εὐ-
χαὶ διὰ γυναῖκα λεχῶ. Τέτοια εὐχὴ εἶναι καὶ εἰς τὸν
Γιγβέδας.

Εἰς τινὰ μέρη κατὰ τὸν τοκετὸν ἠτοιμαζοῦν πολυτελῆ
τράπεζαν διὰ τρία πρόσωπα διὰ τὰ καλοποιάνουσαν τὰ
ὄντα διὰ τὰ φανῶσιν εὐνοϊκὰ πρὸς τὸ νεογέννητον πλου-
τιζοῦντα αὐτὸ μὲ καλὰ προσηγήματα. Αὐτὸ τὰ ὄντα ὡς
καὶ αἱ Νεραΐδες ὁμοιάζουσι καὶ πρὸς τὰς Μοῖρας.

Οἱ Ραζάδοι, τὰ κακὰ ταῦτα τῶν Βέδων πνεύματα, κα-
τατρέχουσι ἐπίσης τὰς ἐγκύους διὰ τὰ καταστρέφουσι τὰ
κρυφορῶμενα ἔμβρια. Αἱ Φαί εἶχον τὴν βασίλισσα
Μάμπ διὰ ματῶν τῶν καὶ ἤσπασε πολλάκις ἀπὸ τὰς θνη-
τὰς γυναῖκας κατὰ τὴν σόκτα τὰ νεογέννητα καὶ τὰ ἀντε-
καθίστα μὲ ἄλλο. Εἰς τὴν Σκωτίαν ἐδόξαζον ὅτι ὄντα
τινὰ εἶχον τὴν ἐντολήν τὰ μεταφέρουν τὰς ψυχὰς τῶν
νηπιῶν εἰς τὸν ὄθρατον.

Νομίζομεν ὅτι αὐτὸ τὸ μικρὸν σημεῖωμα δίδει ἀπλήρ ἰ-
δέαν περὶ τῶν Ἀγρῶν, Νυμφῶν καὶ Νεραΐδων καὶ τοι-
ούτων ἄλλων ὑπερφυσικῶν ὄντων τῆς παγκοσμίου Μυ-
θολογίας περὶ τῆς ὁποίας σοφοὶ λαογράφοι ἔγραψαν ὀγ-
κάδεις τόμους.

Διαλέξεις. Τὴν ἔσπερον τῆς 12ης
τὰ μαθηματὰ τῆς, διακοπέντα λόγῳ τῆς
μὴν εὐαγῶς δροῦσα Λατῆκῆ Σχολῆ.) εὐ-
σπουδαστος εὐθυμαθῆς ηλεκτρολόγος ἡς
προσφιλῆς συμπολίτης διευθυντῆς τοῦ
Πολίτης ὠμίλησε περὶ τοῦ πρώτου καὶ
εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ
γλαφυρὰν καὶ ῥέουσαν, μὲ ὕψος σαφῆς
μῶζει εἰς τοιαύτας περιστάσεις προκαλεῖ
χειροκροτήματα καὶ συγχαρητήρια τοῦ ἀκρ
Κατόπιν ὁ Ἐθνικὸς μας Βάδης κ. Ἄγγ.
ἐνθουσιῶδες ποιημὰ του πρὸς τὴν Σημαί-
σιασμὸν καὶ ζητωκραυγὰς ἀρατήτους ὑπερ
Λόγος Στρατηγῶν. Ἀληθῶς πε-
ἐνθουσιῶδεις εἰκόνας του ἀνατα να χαρ
λεῖς ἐνταῦθα λόγος τοῦ Ἰωακ. σὺ στρατ
καὶ ἐκφωνηθεῖς ἐν τῇ Μετροπόλει τῶν
Μαρτίου. Ὁ Γενναῖος παῖς τῶν Ζακν
εἰς τὴν νίκην τὴν 10ην ἱεραρχίαν, μὴ λησ
ἀγαπητὴν του Ζάκνυθονμὰς στέλλει τὸ πατριω
γοιτέχημά του τὸ ὁποῖο πρέπεινὰ ἀκούσῃ ὁλό
θιος λαός.

Ὁ Ἔρμος πρὸ τὴν Μ. Ἑλλάδα γε
ποιητοῦ κ. Ἄγγ. Σαλόστη καὶ περὶ τοῦ ὁποῦ κ. ἄ
μὲν ἐν ἐκτίσει προσεχῆς ἐζητήθη ἐπιμόνος Ἀθήνας.
ροῦ τῶν ἐξωτερικῶν ὅτις καὶ τὸν παρέλαβ' ὅτι τοῖ
νομίσει ἄραγε τὸ Σεβ. Ὑπουργεῖον τῆς παραστοῦν
ἐπὶ τῆ; νεωτέρας; Εἰς Ἱστορίας ἀφείλουγ εν.
γνώσματα τῆς Μ. ἐκαιδεύσεως; Ἄς ἐλφ αἱ παραστ
— Ἐξαιρετικῶς πιτιεῖς διοργανοῦνται ἐν διεδύθονσι
τοῦ ἐκεῖ ἐρασιεχνιοῦ διάσου ὑπὸ συμπεράζει
ἀγαπητοῦ φίλου κ. Σ. Ρουσιάνου καὶ κοινωνίας, Σ
καὶ Δεσ)δων τῆ; ἐπὶ τόσον φιλοπροσῶδ
μὲν εὐληκρινῶς τῶν αὐτὸν ὅσον καὶ φίλον καὶ
φον ἐν ἐρασιεχνίῳ κ. Κ. Ρόμαν ἰδ. τέρως δὲ τῆ
νιστοῦσαν Δεσ)οιδα Μ. Παπαδάου περὶ τῆς ὁπο
λοτε ἐδόθη εἰς τὴν δημοσιογραφίᾳ εὐκαιρία νὰ
ση ἐν αὐτῇ τ ἄλλαντον μίσε χαρτεχνίδος.